

РОЗДІЛ II

Теоретичні положення соціологічних розвідок

УДК 316.42:398

Юрій Бондаренко

Поняття соціального міфу в порівняльному висвітленні

Аналіз теоретико-методологічних підходів до вивчення соціальних міфів засвідчив, що більшість наявних концепцій орієнтовані на вивчення окремих аспектів соціального міфу й не можуть слугувати загально визнаним інструментарієм для соціологічного дослідження цього феномену. Відсутністю загально визнаної концепції міфу, детально розробленого понятійного апарату та чіткого методологічного підходу як основи спеціальних емпіричних досліджень обґрунтовується необхідність розробки інтегрального підходу до вивчення феномену соціального міфу, основою якого мають стати теоретичні розробки Р. Барта, М. Еліаде, П. Бурдьє, М. Шестова, В. Бурлачука.

Бартівський підхід дає можливість успішно виявляти прийоми трансляції міфологем у масову свідомість через сучасні мас-медіа та літературу; напрацювання М. Еліаде та М. Шестова слугуватимуть зразком історико-соціологічного аналізу міфологічних сюжетів. У роботах В. Бурлачука найбільш повно означено поняття міфу, а також аналіз його ролі й інших символічних систем у процесах конструювання соціальної реальності. Застосування розробленого П. Бурдьє понятійного апарату щодо інтегрального підходу в сучасній соціології до новітньої міфології в поєднанні з ідеями інших авторів дасть можливість, на думку автора, побудувати теорію соціального міфу, яка ґрунтуватиметься на вимогах ціннісної нейтральності, урахуватиме соціально-історичний контекст міфогенезу, зв'язок і взаємовплив соціального міфу та інших елементів соціальної структури.

Ключові слова: соціальна міфологія, соціальний міф, символічна система, ідеологія, стереотип.

Постановка наукової проблеми та її значення. Перші спроби осмислення феномену соціального міфу можна знайти ще в працях дослідників кінця XIX ст. Сьогодні соціальні міфи – об'єкт дослідження багатьох наук соціогумантарного циклу, у тому числі й соціології. Однак, незважаючи на тривалу історію досліджень досі не існує ні в західній, ні у вітчизняній науці єдиної загально визнаної концепції міфу, детально розробленого понятійного апарату та чіткого методологічного підходу, який можна взяти за основу спеціальних емпіричних досліджень.

Ця проблема актуальна не лише з теоретичного, а й із практичного погляду: незважаючи на тенденцію до раціоналізації й формалізації різних форм суспільного життя, новітні міфи й далі залишаються важливим чинником соціальних процесів.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Проблеми соціальної міфології розглянуто в роботах філософів (Ф. Шеллінг, Ф. Ніцше, Е. Кассіер, О. Лосев та ін.), психологів (З. Фрейд, К.-Г. Юнг й ін.), релігієзнавців (К. Тіле, М. Еліаде), лінгвістів (М. Мюллер), соціологів (К. Леві-Строс, Р. Барт, Ж. Тощенко й ін.), політологів (Г. Лассуелл, К. Флад та ін.). Серед останніх розробок відзначимо роботи А. Топоркова, М. Шестова, Н. Соболевої, В. Бурлачука, О. Андрієнко. З огляду на різноманіття публікацій, а також соціологічний акцент щодо вивчення соціального міфу в межах цієї роботи опиратимемося на роботи В. Бурлачука, Н. Соболевої, М. Еліаде, М. Шестова, К. Флада.

Мета роботи – порівняльний аналіз теоретичних підходів до вивчення сучасних соціальних міфів.

Реалізація мети потребує розв'язання таких **завдань**:

- розглянути трактування поняття «соціальний міф» у межах різних підходів;

– проаналізувати теоретичні напрацювання з проблеми соціальної міфології в сучасній західній та вітчизняній соціології.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Однією з перших проблем, яка постає перед дослідником соціального міфу, є проблема інтерпретації цього поняття. Незважаючи на тривалу історію досліджень, єдиного визначення поняття «міф» не існує. Одні автори розглядають його як ідеологічний конструкт (П. Гуревич [4], Р. Барт [2]), інші – як специфічну символічну систему (В. Бурлачук [4]) чи «систему онтологізованих цінностей» (Н. Соболева [7]). У деяких працях сутність соціальних міфів визначається через поняття «символічний універсум» (П. Бурдьє [3]), «стереотип» (М. Шестов [11]) чи «архетип» (К.-Г. Юнг). Визначення, запропоновані різними авторами, розкривають окремі аспекти цього феномену, але не охоплюють його в цілому. Крім того, окремі дефініції не дають змоги чітко відокремлювати соціальні міфи від інших подібних феноменів (ідеології, стереотипи тощо). Така ситуація, на нашу думку, пов'язана як зі складністю самого досліджуваного феномену, так і зі специфікою методологічних установок дослідників.

Розглянемо найбільш продуктивні, на нашу думку, підходи до розуміння цього феномену.

Термін «міф» походить від грецького *«mythos»* – «розповідь», «переказ». На думку Р. Барта, міф – повідомлення, матеріальні носії якого виступають не лише усними текстами, а й зображеннями, фотографіями, кінофільмами, спортивними змаганнями тощо. Міф являє собою комунікативну систему, проте не кожен комунікативний акт має міфічний характер. На думку французького мислителя, «міф не може бути річчю, концептом або ідеєю; він є один зі способів означення; міф – це форма» [2, с. 72].

Сутність міфу, – вважає Р. Барт, – не визначається ні тим, про що він розповідає, ті його матеріальними носіями, оскільки будь-який предмет може бути наділений значенням. Особливість міфічного повідомлення – його «вторинне походження»: міф, за Р. Бартом, – це вторинна семіологічна система [2].

Подібний підхід дає змогу доволі ефективно аналізувати роль ЗМІ чи системи освіти в процесах міфотворення, а також піднімає проблему зв'язку міфології та ідеології. Але зведення міфу лише до ідеологічного явища суттєво обмежене. Крім того, не пояснюється походження тих конотативних значень, якими «навантажуються» первинна семіологічна система в процесі міфотворення.

Аналізуючи проблему співвідношення ідеології та міфології, О. Н. Стрельнік зазначає: «Міфологія – поліфункціональна система безпосередньо неусвідомлюваних образів та символів, що апелюють, передусім, до емоційно-чуттєвої сторони людської психіки» [9]. Ідеологія ж розглядається ним як раціональний конструкт, як свідомо створена система ідей і цінностей, які виражають інтереси окремих класів та груп. Однак генетично ідеологія формується на основі міфології й несе в собі певні характеристики міфу [9].

Прикладом дослідження міфологічних коренів ідеології (зокрема марксизму та німецького націонал-соціалізму) є роботи М. Еліаде. У статті «Міфи сучасного світу» румунський дослідник зазначає: «Що б ми не думали про наукові потуги Маркса, зрозуміло, що автор «Комуністичного маніфесту» бере та продовжує один із найбільш відомих есхатологічних міфів Середземномор'я й Середнього Сходу, а саме: рятівну роль, яку повинен був відіграти Справедливий («обраний», «помазаний», «невинний», «місіонер», а в наш час – пролетаріат), страждання котрого покликані змінити онтологічний статус світу. Фактично безкласове суспільство Маркса та наступне зникнення всіх історичних напруженостей знаходять найбільш точний прецедент у міфі про Золоте Століття, яке, згідно з низкою вчень, лежить на початку й у кінці Історії» [5, с. 25]. Оптимістична іудео-християнська основа комуністичної міфології, згідно з М. Еліаде, робить її більш привабливою, порівняно з націонал-соціалізмом, який ґрунтується на давньогерманській міфології.

Запропонована М. Еліаде стратегія дослідження не передбачає розмежування між традиційними («священними» в термінології К. Флада) й сучасними міфами, оскільки останні є «секуляризованими» версіями перших.

Отже, міфологія та ідеологія – пов'язані феномени, проте не тотожні один одному. Для ефективної роботи з масовою свідомістю ідеолог повинен опиратися на вже наявні стереотипні образи та міфологеми й уже на їх основі – формувати нові сюжети та образи.

Подібної думки дотримується й американський дослідник К. Флад. Визначаючи сучасні міфи як ідеологічно марковані оповіді про події минулого, теперішнього та прогнозованого майбутнього, він

пропонує розглядати їх із двох позицій. Першу перспективу дослідження можна назвати структурною. Акцент тут зроблено на вивченні способів репрезентації міфологічних повідомлень, змісту й еволюції сюжетів тощо. Інша перспектива (феноменологічна) включає вивчення особливостей сприйняття міфологічних повідомлень членами різних соціальних спільнот [10].

Така стратегія дослідження сприяє уникненню проблеми ідеологічної заангажованості, яка суттєво звужує евристичний потенціал багатьох концепцій міфу. Наприклад, уже згаданий французький дослідник Р. Барт у своїх роботах критикував виключно «праву» міфологію в літературних та медійних текстах, вважаючи, що міфотворення не є сутнісною ознакою лівих політичних партій [2]. А сам К. Флад на прикладі робіт Е. Кассіраера продемонстрував шляхи перетворення теоретичного трактату, присвяченого сучасним міфам, в особливий вид міфотворення [10].

Більшість теорій міфу, розроблених у соціології й суміжних науках, орієнтовані переважно на вивчення їх впливу на політичні процеси. Цю традицію закладено ще в працях Ж. Сореля [8] та Е. Кассіраера [6]. Однією з таких розробок є дослідження російського політолога М. Шестова. Він визначає міф як «стереотип, організований за принципом достатності для учасників політичного процесу інформації, що міститься в ньому, про політичну реальність у її минулому, теперішньому та майбутньому стані» [11, с. 27].

На думку М. Шестова, досліджуючи генезу міфу, потрібно вивчати, як певна ідея чи доктрина ситуативно озвучується в текстах (у хроніках, літописах, на сторінках газет чи в телевізійному ефірі). Це дає змогу виявити ті блоки інформації, які оберігаються та відтворюються суспільством й активно піддаються стереотипізації у формі символів, ритуалів, обрядів та ідеологічних установок. Механізм стереотипізації виводить частину суспільно важливої інформації зі сфери критичного аналізу, перетворюючи її в соціально-політичний міф.

Проте, на відміну від Е. Кассіраера, М. Шестов не вважає новітні міфи атрибутом виключно кризових суспільств та інструментом маніпуляції. На його думку, соціально-політична міфологія – визначальний фактор розвитку політичних процесів у будь-якому суспільстві: «Саме міфологічно-стереотипне сприйняття масовою свідомістю політичних реалій обумовлює варіативність політичних процесів у різних цивілізаційних системах і дуже часто – їх непрогнозованість строгими засобами політичної науки» [11, с. 7]. Російський дослідник доводить, що погляд на соціально-політичні міфи як продукт виключно новітніх інформаційних технологій та ігнорування традицій міфотворення попередніх поколінь суттєво звужує пояснювальний потенціал багатьох концепцій. М. Шестов із цього приводу зазначає: «Якщо політична міфологія є постійно діючим фактором політичного розвитку, то проста формальна логіка підказує можливість її пошуку та виявлення у всі періоди історичного розвитку російського суспільства й держави» [11, с. 178]. У своїй праці науковець аналізує історичну та сучасну динаміку соціально-політичної міфології Росії, її вплив на становлення державних інститутів, моделей лідерства, соціальних груп тощо. У цьому плані його погляди близькі до ідей М. Еліаде.

Останнім часом спостерігається зміщення дослідницького інтересу з політичної ролі міфу на більш широку проблему соціального конструювання реальності. Одним із представників конструктивістського підходу до вивчення соціальних міфів є український дослідник В. Бурлачук. В одній зі своїх публікацій він визначає міф як одну з базових символічних систем суспільства, що виконує важливу роль у процесах легітимації окремих елементів соціальної реальності. Соціальний міф автор трактує як «набір ціннісних уявлень, утілених у наративній формі, ... моделі інтерпретації, схеми пояснення, моделі поведінки, які утворюють структуру як сучасної, так і архаїчної свідомості» [4, с. 154]. Саме наративна форма міфу, на нашу думку, робить його одним із найбільш ефективних засобів трансляції цінностей, норм, стереотипів поведінки.

Важливу роль новітніх міфів у процесі конструювання соціальної реальності відзначає й Н. Соболева. Соціальний міф вона визначає як систему онтологізованих семіотичних цінностей, актуальних у цій конкретній соціокультурній системі. На думку дослідниці, в умовах аномії соціальний міф – один із найважливіших механізмів «уживлення» в масову свідомість нових символів та цінностей, що, відповідно, відбивається й на соціальній поведінці індивідів [7].

Роль соціальної міфології в суспільних трансформаціях розглядається в працях О. Андрієнко. Вона визначає соціальний міф як сукупність онтологізованих уявлень, ідеалів та переконань, які

мають символічне вираження й існують у суспільстві на певному етапі його історичного розвитку, відображають його і водночас виступають його формоутворювальним фактором. Серед характерних рис міфу дослідниця виділяє його відносну статичність та замкнутість, дискурсивно-дискретний характер, зв'язок із конкретно-історичним контекстом, мотиваційність, вибірккову гіперболізацію, сугестивність, імперативність, універсальність, синкретичність [1].

Із позицій феноменологічної соціології міфи розглядають як важливі елементи символічного універсуму будь-якого суспільства, як традиційного, так і сучасного. Поняття «символічний універсум» можна визначити як «мета-смісловий комплекс, який виступає матрицею сприйняття й інтерпретації об'єктивних (природних), інтерсуб'єктивних (соціальних) і суб'єктивних процесів та феноменів» [13]. Боротьба за встановлення домінуючого смислового універсуму ведеться насамперед в системі освіти й мас-медіа. Перша формує відповідні системи інтерпретації, друга – тиражує та підтримує ці смисли. Відповідно, дослідження міфології того чи іншого суспільства передбачає використання цілого комплексу методів збору первинної інформації від опитувальних методик до різноманітних методів аналізу текстів.

На думку П. Штомпки, соціологічний аналіз будь-яких соціальних феноменів передбачає специфічну перспективу дослідження. Ця перспектива включає такі аспекти: дослідження всіх соціальних явищ як результатів діяльності індивідуальних чи колективних соціальних агентів і їх ідентифікація; виявлення прихованих структурних параметрів цих соціальних явищ; впливу традицій та історичного минулого на сучасний стан досліджуваних явищ; урахування динаміки, постійного становлення соціальних явищ; урахування різноманітності й варіативності соціального життя [12].

Застосування цих принципів до вивчення міфу як соціального феномену передбачає пошук зв'язку останнього зі структурним, культурним та історичним контекстом, з індивідуальними й колективними діями соціальних агентів; виявлення його взаємозв'язку з іншими елементами суспільства; аналіз функцій і дисфункцій, механізмів формування й функціонування тощо. Розв'язання цих завдань можливе, на нашу думку, лише на основі інтеграції найбільш продуктивних підходів до вивчення міфу.

Зразком такої інтеграції в сучасній соціології може бути розроблена французьким соціологом П. Бурдьє парадигма структуралістського конструктивізму. Відзначимо, що робіт, із дослідження феномену міфу в нього немає, проте наявна низка публікацій із дотичних тем: проблем символічної влади та ідеології [3]. Із позицій цього підходу міфологію можна розглядати як специфічну символічну систему (іноді він уживає термін «символічний універсум», розглядаючи в цій якості міф, мову, мистецтво, науку), яка виконує низку взаємопов'язаних функцій [3]. Будь-яку символічну систему французький дослідник пропонує розглядати одночасно як «структуруючу структуру» і як «структуровану структуру». Як «структурована структура» міф постає продуктом певного соціокультурного середовища, пов'язаним з інтересами й ідеологією певних соціальних груп. Як «структуруюча структура» міф виступає важливою детермінантою соціальної перцепції та поведінки, будучи одним із чинників формування габітусу соціального актора. Являючи собою елемент символічного універсуму (у широкому значенні), міф виступає інструментом пізнання та конструювання соціальної реальності, а також інструментом політичного панування. Відповідно, дослідження міфу як символічної системи вимагає поєднання кількох методологічних підходів. Так, структурний аналіз дає можливість зафіксувати специфічну логіку кожної символічної системи; марксистські й неомарксистські підходи – інструменти для вивчення політико-ідеологічних функцій міфу й інших символічних систем; дюркгеймівський підхід фіксує роль символічних систем як інструментів пізнання та спілкування й засобів установлення «соціальної солідарності» тощо.

Роботи П. Бурдьє являють собою доволі успішну спробу інтеграції цих підходів. Розроблений ним понятійний апарат, на нашу думку, цілком придатний для вивчення міфу як соціокультурного феномену, особливостей формування й поширення окремих міфологічних сюжетів та їх впливу на свідомість і поведінку індивідів.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Характеризуючи дослідницьку ситуацію навколо проблеми соціальної міфології та міфотворення, відзначимо, що більшість наявних концепцій переважно орієнтовані на вивчення окремих аспектів соціального міфу й не можуть слугувати універсальним інструментарієм для соціологічного дослідження цього феномену. Така

ситуація обумовлена різними традиціями сприйняття міфу, складністю самого досліджуваного феномену, некритичним застосуванням пояснювальних моделей і концепцій у нових соціокультурних умовах, відмінних від тих, у яких ці модулі створені.

Тому доцільною, на нашу думку, є спроба інтегрувати висновки окремих авторів у новий підхід, орієнтований на вивчення соціальної міфології у всій повноті цього феномену.

Найбільш продуктивне, на нашу думку, поєднання семіологічного підходу Р. Барта, конструктивістського структуралізму П. Бурдьє, розробок М. Еліаде та М. Шестова, В. Бурлачука. Бартівський підхід дає можливість успішно виявляти прийоми трансляції міфологем у масову свідомість через сучасні мас-медіа й літературу. Роботи М. Еліаде та М. Шестова можуть слугувати зразком історико-соціологічного аналізу міфологічних сюжетів. Зокрема, продуктивною видається теза про взаємозв'язок традиційних міфологічних сюжетів і сучасних соціально-політичних міфів та їх варіативність у різних культурних ареалах, яку відстоюють обидва науковці. У дослідженнях В. Бурлачука знаходимо найбільш повне, на нашу думку, визначення поняття міфу, а також аналіз його ролі й інших символічних систем у процесах конструювання соціальної реальності. А праці П. Бурдьє являють собою успішну реалізацію проекту інтегрального підходу в сучасній соціології. Застосування розробленого ним понятійного апарату до новітньої міфології в поєднанні з ідеями інших авторів дасть змогу, на нашу думку, побудувати теорію соціального міфу, яка ґрунтуватиметься на вимогах ціннісної нейтральності, урахувуватиме соціально-історичний контекст міфогенезу, зв'язок і взаємовплив соціального міфу та інших елементів соціальної структури.

Джерела та література

1. Андрієнко О. В. Соціальні міфи: поняття, структура та основні характеристики / О. В. Андрієнко // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – Серія : Гуманітарні науки. – 2008. – № 2(38). – С. 4–12.
2. Барт Р. Миф сегодня / Р. Барт // Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – М., 1994. – С. 72–130.
3. Бурдьє П. О символической власти / П. Бурдьє // Социология социального пространства. – М. : Ин-т экспериментальной социологии ; СПб. : Алетейя, 2007. – С. 87–96.
4. Бурлачук В. Символічні системи та конструювання соціального смислу / В. Бурлачук // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 3. – С. 147–155.
5. Элиаде М. Мифы современного мира / М. Элиаде // Мифы, сновидения, мистерии. – Москва : REFL-book ; Киев: Ваклер, 1996. – С. 22–45.
6. Кассирер Э. Техника современных политических мифов / Э. Кассирер // Феномен человека : антология. – М. : Высш. шк., 1993. – С. 108–123.
7. Соболева Н. И. Социальная мифология: социокультурный аспект / Н. И. Соболева // Социологические исследования. – 1999. – № 10. – С. 145–148.
8. Сорель Ж. Размышления о насилии / Ж. Сорель. – М. : Красанд, 2011. – 168 с.
9. Стрельник О. Н. Политическая идеология и мифология: конфликты на почве родства [Электронный ресурс] / О. Н. Стрельник. – Режим доступа : <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/46594>
10. Флад К. Политический миф. Теоретическое исследования / К. Флад. – М. : Прогресс-Традиция, 2004. – 264 с.
11. Шестов Н. И. Политический миф теперь и прежде / Н. И. Шестов. – М. : ОЛМА-ПРЕСС, 2005. – 414 с.
12. Штомпка П. Теоретическая социология и социологическое воображение / П. Штомпка // Социологический журнал. – 2001. – № 1. – С. 148–158.
13. Шульга А. К вопросу о символических универсумах / А. Шульга // Социологический альманах. – 2014. – № 5. – С. 244–252.

References

1. Andriyenko, O. V. (2008), «Social myths: the concept, structure and main characteristics», *Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu ekonomiky i torhivli imeni Mykhayla Tugan-Baranovs'koho: Seriya : Humanitarni nauky*, Vol. 38, No. 2, pp. 4–12.
2. Bart, R. (1994), «*The Myth Today, Selected Works: Semiotics. Poetics*», Moskov, pp. 72–130.
3. Burd'ye, P. (2007), «*About the symbolic power, Sociology of social space*», Moskov : In-t eksperimental'noy sotsiologii; SPb. : Aletyya, pp. 87–96.
4. Burlachuk, V. (2004), «Symbolic systems and construction of social meaning», *Sotsiolohiya: teoriya, metody, marketingh*, No. 3, pp. 147–155.
5. Eliade, M. (1996), «*The myths of the modern world, Myths, dreams, mystery*», Moskov : REFL-book, K. : Vakler, pp. 22–45.

6. Kassirer, E. (1993), «*Technology of modern political myths, The Phenomenon of Man: An Anthology*», Moskov : Vysshaya shkola, pp. 108–123.
7. Soboleva, N. I. (1999), «Social mythology: a socio-cultural aspect», *Sotsiologicheskiye issledovaniya*, No. 10, pp. 145–148.
8. Sorel', Zh. (2011), «*Reflections on Violence*», Moskov : Krasand, 168 p.
9. Strel'nik, O. N. (2003), «*Political ideology and mythology: the conflicts on the basis of kinship*», <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/46594>
10. Flad, K. (2004), «*The political myth. Theoretical studies*», Moskov : Progress-Traditsiya, 264 p.
11. Shestov, N. I. (2005), «*Political myth is now and before*», Moskov : OLMA-PRESS, 414 p.
12. Shtompka, P. (2001), «Theoretical sociology and sociological imagination», *Sotsiologicheskii zhurnal*, No. 1, pp. 148–158.
13. Shul'ga, A. (2014), «On the issue of symbolic universe», *Sotsiologicheskii al'manakh*, No. 5, pp. 244–252.

Бондаренко Юрий. Понятие социального мифа в сравнительном представлении. В статье рассмотрены основные теоретико-методологические направления исследования социальных мифов, проанализированы их сильные и слабые стороны, обозначены перспективы дальнейших исследований. Отмечается отсутствие общепризнанной концепции мифа, тщательно разработанного понятийного аппарата и четкого методологического подхода, который может быть основой специальных эмпирических исследований. Исходя из этого, обосновывается необходимость разработки интегрального подхода к исследованию феномена социального мифа.

Ключевые слова: социальная мифология, социальный миф, символическая система, идеология, стереотип.

Bondarenko Yuriy. The Interpretation of Social Myth in Comparative Representation. The article deals with the main theoretical and methodological directions of study social myths. Their strong and weak features are analyzed. The analysis carried out by the author witnesses that most of existing doctrines are mainly targeted towards the study of separate aspects of social myth and therefore can hardly serve as universal tool for the sociological research of this phenomenon. The author notes the lack of commonly accepted theory of myth, as well as both profoundly designed conceptual framework and clear methodological approach to be taken as a basis the special empirical research. Hence the need to develop an integrated approach to the study of the social myth phenomenon is substantiated. The basis for the integral theory of myth is to be established due to theoretical experience of R. Barthes, M. Eliade, P. Bourdieu, M. Shestov, V. Burlachuk.

Barthes' approach enables the successful revealing practices of transmitting mythologems into mass consciousness via modern media and literature. Works by M. Eliade and M. Shestov can serve an example of historical and sociological analysis of mythological plots. The most complete definition of myth as well as the analysis of the role of myth and other symbolic systems in social reality construction can be found in the works by V. Burlachuk. Author supposes that the application of the conceptual framework elaborated by P. Bourdieu towards integral approach in modern sociology to the present day mythology combined with the ideas of other researchers will enable building the social myth theory based upon the demands of axiological neutrality, which can take into account the socio-historical context of myths' genesis, as well as social myths and other elements of social structure inter-relations and co-influences.

Key words: social mythology, social myth, symbolic system, ideology, stereotype.

Статтю отримано 24.02.2014 р.